

6. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. пос. / За ред. Я.Б. Олійника, І.Г. Смирнова. – К.: Знання, 2011. – 640 с.
7. Смирнов І.Г. Процеси транспортно-логістичної кластеризації в Європейському союзі та Україні: площини взаємодії / І.Г. Смирнов // Achievement of High School – 2012: Матеріали за 8-а міжнародна научна практична конференція. Том 22. Географія и геологія. – Софія: «БЯЛ ГРАД БГ» ООД, 2012. – С. 35-47.
8. Смирнов І.Г. Сучасні особливості процесів транснаціоналізації в туризмі / І.Г. Смирнов // Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети: VI Міжн.наук.-практ. конф. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. – С. 102-104.
9. Смирнов І.Г. Логістичний аспект туристичних чудес України: заповідник «Кам'янець» / І.Г. Смирнов // Географія та туризм. – 2011. – Вип. 11. – С. 136-147.
10. Смирнов І.Г. Національний історико-архітектурний заповідник «Кам'янець»: давньоримський слід / І.Г. Смирнов // Географія та туризм. – 2011. – Вип. 13. – С. 9-12.
11. Смирнов І.Г. Софія Вітт-Потоцька: внесок у розвиток туризму в Україні в контексті ЄВРО-2012 / І.Г. Смирнов // Географія та туризм. – 2011. – Вип. 14. – С. 28-36.
11. Сайт туристично-інформаційного центру м. Стара Любовня // www.staralubovna.sk
12. Сайт туристично-інформаційної канцелярії м. Бардейов // www.bardejovske-kupele.sk
13. Сайт туристично-інформаційної канцелярії м. Левоча // www.levoca.sk
14. Сайт туристично-інформаційної агенції м. Кежмарок // www.travel.kezmarok.sk

***Summary.** Shown experience of Ukraine western neighbor – the Slovak Republic in the establishment and successful operation of the regional tourism cluster in the form of consortium «Slovak Royal Cities», which combined four northern cities of the country – Bardejov, Kezmarok, Levoca, Stara (Old) Lyubovnya.*

***Key words:** Consortium of historic cities, tourism cluster, project «Slovak royal cities», Bukovyna-Podillya tourist cluster.*

УДК 911.3: 654.1

***Ковтуник І.І.**, к.геогр.н., старший викладач
Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка*

ОСНОВНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

В даній статті розглянуто сукупність умов, необхідних для забезпечення розвитку міжнародного туризму. Визначені головні чинники, які впливають на його стрімкий розвиток. Розглянуто природно-ресурсний потенціал як один із головних факторів розвитку міжнародного туризму.

***Ключові слова:** туризм, міжнародний туризм, чинники розвитку туризму, природно-ресурсний потенціал території, туристична інфраструктура.*

Постановка проблеми. Реалізація головних функцій міжнародного туризму і забезпечення належних умов його функціонування та розвитку відбувається під впливом низки чинників: економічних, соціальних, демографічних, науково-технічних, міжнародних, суспільної думки, які потребують окремої уваги та дослідження.

Мета і головні завдання статті. Метою даної статті є дослідити основні чинники розвитку міжнародного туризму. Згідно цієї мети були поставлені наступні завдання:

1. Дати визначення організаційному механізму міжнародного туризму;

2. Визначити основні чинники, які впливають на розвиток міжнародного туризму;
3. Проаналізувати кожен групу чинників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями дослідження чинників розвитку міжнародного туризму займалися науковці (Школа І.М., Бейдик О.О., Бабурин В.Л., Валькова Т.М.) [1, 2, 3, 4].

Виклад основного матеріалу. Організаційний механізм міжнародного туризму слід розглядати як сукупність умов, необхідних для забезпечення розвитку міжнародного туризму та чинників, що на нього впливають. Для розвитку міжнародного туризму необхідні певні умови та розвинута матеріально-технічна база. Оцінюючи конкурентоспроможність країн на ринку міжнародного туризму, досліджують та враховують:

- стан політико-правової бази регулювання сфери міжнародного туризму в країні;
- тенденції бізнес-середовища та розвиток туристичної інфраструктури;
- ресурсний потенціал.

Важливою умовою розвитку індустрії міжнародного туризму є політико-правове середовище, що передбачає наявність певної правової основи. З точки зору міжнародного права, відносини у сфері міжнародного туризму за своєю природою є відносинами, ускладненими іноземним елементом, унаслідок чого регулювання суто національних відносин у сфері туризму стає неприйнятним і вимагає врахування міжнародної практики. З огляду на це, політико-правове середовище країни має забезпечувати належні умови для ведення бізнесу, відповідати системі регулювання міжнародного та внутрішнього туризму з урахуванням наявних міжнародних норм, сприяти спрощенню візових, митних, прикордонних формальностей, забезпечувати належні конкурентні умови.

У світлі підвищення терористичних загроз, дестабілізації політичної обстановки у світі, виникнення військових конфліктів, забезпечення безпеки та охорони туристів вимагає посилення ролі держави й удосконалення системи забезпечення безпеки туристів, що також перебуває в полі правового забезпечення сфери міжнародного туризму.

Туризм – індустрія, яка характеризується багатогранністю та комплексністю і включає різні взаємопов'язані між собою види діяльності, тому про стан міжнародного туризму свідчить розвиток туристичної інфраструктури, найбільш важливими складовими якої є транспортна інфраструктура, туристична індустрія та індустрія гостинності.

Розвиток туристичної сфери в країні визначається туристичною інфраструктурою, яка включає передусім організаторів туризму (туроператорів і турагенції), а також готелі та інші підприємства системи розміщення, підприємства ресторанного господарства, заклади атракції і розваг. Існування туристичної сфери неможливе без організаторів туризму. Саме вони є учасниками туристичного ринку, які формують туристичний продукт і забезпечують його продаж, надають інші туристичні послуги. Комфортність умов перебування зумовлюється розвитком індустрії засобів розміщення, основу яких складає готельне господарство. Рівень матеріально-технічної бази об'єктів готельної індустрії, розгалуженість та різноманітність мережі, якість обслуговування, забезпеченість туристів сучасним житлом і побутовими послугами – вагома передумова розвитку міжнародного туризму. Важливими складовими сучасної інфраструктури туризму є фінансові установи, зокрема банки; автотранспортні підприємства та ін.

Розвиток і привабливість туристичної сфери країни залежать від її ресурсного потенціалу. Враховуючи специфіку туристичної послуги, яка виявляється у значній ролі людини в процесі її надання, одним з визначальних чинників є людські ресурси. Демографічна ситуація, середня тривалість життя, а також спроможність соціальної сфери країни забезпечити належний рівень охорони здоров'я, освіти – все це характеризує людський потенціал країни. Наявність висококваліфікованих кадрів у галузі міжнародного туризму, доступність фахової освіти багато в чому сприяють її розвитку, запровадженню нових знань і технологій, що виводить країну на якісно новий рівень у цій сфері.

Ще однією важливою складовою ресурсного потенціалу країни є природні ресурси. Наявність природних об'єктів всесвітньої спадщини, розмаїття флори та фауни, сприятливі кліматичні умови підвищують зацікавленість туристів до країни, а отже, сприяють розвитку міжнародного туризму в ній.

Поряд з природними ресурсами, уявлення про країну, її національні особливості формують також культурні ресурси. Багата культурна спадщина, фольклор, наявність історичних пам'яток значною мірою стимулюють туристів до подорожей у ці країни.

Висновки. Світові тенденції у сфері міжнародного туризму дозволяють віднести туристичний бізнес до найперспективніших галузей економіки, але сфера туризму у світі розвивається нерівномірно й має регіональні особливості. Дослідження основних чинників, що сприяють розвитку туризму на певній території дозволить вивести міжнародний туризм на новий щабель як економічного, так і соціального розвитку.

Список використаних джерел

1. Бабурин В.Л. География туристического бизнеса // Бабурин В.Л. – Изв. РГО. Сер. Геогр. – 1999. – т. 131, вып. 3. – С. 76-83.
2. Валькова Т.М. Менеджмент туризма // Валькова Т.М. – География мирового хозяйства. – М., 2000. – С. 237-251.
3. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії / О. О. Бейдик. – К.: «Палітра», 1997. – 130 с.
4. Школа І.М. Розвиток міжнародного туризму в Україні / І. М. Школа, В.С. Григорків, В.Ф. Кифяк Розвиток міжнародного туризму в Україні. – Чернівці, 1997. – 254 с.

Summary. The aggregate of terms, necessary for providing of development of international tourism is considered in this article. Main factors which influence on his swift development are certain. Naturally resource potential as one of main factor of development of international tourism is considered.

Key words: *tourism, international tourism, factors of development of tourism, naturally resource potential of territory, tourist infrastructure.*